

| CYNGOR SIR YNYS MÔN  |                                                                                                                                                          |
|----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| PWYLLGOR:            | Panel Dethol y Pwyllgor Safonau                                                                                                                          |
| DYDDIAD:             | 23 Medi 2025                                                                                                                                             |
| TEITL YR ADRODDIAD:  | Recriwtio aelod annibynnol newydd i'r Pwyllgor Safonau                                                                                                   |
| PWRPAS YR ADRODDIAD: | Cytuno ar ofynion y fanyleb person a'r ffurflen gais                                                                                                     |
| ADRODDIAD GAN:       | Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro                                                                                              |
| SWYDDOG CYSWLLT:     | Lynn Ball<br>Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro<br><a href="mailto:Lynnball@ynysmon.llyw.cymru">Lynnball@ynysmon.llyw.cymru</a> |

## 1. CEFNDIR

- 1.1 Rhaid i Banel Dethol y Pwyllgor Safonau benderfynu ar y meini prawf ar gyfer penodi aelod annibynnol newydd i Bwyllgor Safonau'r Cyngor Sir.
- 1.2 Yn dilyn proses hysbysebu, bydd y Panel Dethol yn sgorio'r ceisiadau sydd wedi dod i law yn erbyn y meini prawf, ac yn dilyn hyn bydd yn cyfweld yr ymgeiswyr sydd wedi cyrraedd y rhestr fer ac yn argymhell unrhyw benodiadau i'r Cyngor Sir. Bydd y penodiad yn cael ei gadarnhau gan y Cyngor Sir.

## 2. Y GOFYNION CYFREITHIOL

- 2.1 Mae'r gofynion statudol isaf ar gyfer dod yn aelod annibynnol o'r Pwyllgor Safonau wedi'u nodi yn **Atodiad 1** yn yr adroddiad hwn.
- 2.2 Rhaid i bob ymgeisydd fodloni'r gofynion hyn er mwyn cael eu hystyried.

## 3. UNRHYW OFYNION YCHWANEGOL

- 3.1 Gellir cynnwys gofynion ychwanegol (sydd hefyd yn cael eu galw'n feini prawf dewis lleol) yn ogystal. Fe all y meini prawf yma gynnwys sgiliau neu rinweddau a ystyrir yn fanteisiol, i sicrhau bod yr ymgeiswyr gorau a mwyaf addas yn cael eu penodi.
- 3.2 Ceir enghreifftiau o feini prawf dewis lleol yn **Atodiad 2**.

## 4. Y MEINI PRAWF RECRIWTIO MEWN BLYNYDDOEDD BLAENOROL

- 4.1 Dim ond y meini prawf statudol gadodd eu defnyddio yn ystod y broses recriwtio yn 2019 i 2023. Derbyniwyd 12 cais i lenwi 4 sedd wag yn 2019 a 3 chais i lenwi un sedd wag yn 2023.

- 4.2 Fodd bynnag, yn 2017, yn ogystal â'r gofynion statudol, gofynnwyd am feini prawf lleol. Roedd nifer y ceisiadau a ddaeth i law yn isel ac o ganlyniad i hyn, penderfynodd y Panel i beidio â chynnwys meini prawf dewis lleol yn 2019.

## **5. ARGYMHELLIAD**

- 5.1 Bydd y Panel yn cytuno pa feini prawf dewis lleol y mae'n dymuno'u cynnwys (os o gwbl) yn ogystal â'r gofynion deddfwriaethol ar gyfer recriwtio aelod newydd i'r Pwyllgor Safonau.

### **ATODIADAU**

|                  |                                                                                |
|------------------|--------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Atodiad 1</b> | Y gofynion statudol isaf ar gyfer bod yn Aelod Annibynnol o'r Pwyllgor Safonau |
| <b>Atodiad 2</b> | Enghreifftiau o Ofynion Dewis Lleol                                            |

**Y Meini Prawf Deddfwriaethol: Y Gofynion Isaf -**

- Ni all person fod yn aelod annibynnol os ydi o/hi, mewn perthynas â:
  - Cyngor Sir Ynys Môn
    - yn gynghorydd ar hyn o bryd neu'n gyn-gynghorydd
    - yn gyflogedig gan y Cyngor neu wedi bod yn y gorffennol
    - yn ŵr neu wraig neu'n bartner i:
      - gynghorydd
      - gweithiwr
  - unrhyw gyngor sir arall, cyngor bwrdeistref sirol, awdurdod parc cenedlaethol neu awdurdod tân ac achub
    - yn gynghorydd ar hyn o bryd
    - yn gyflogedig ganddynt ar hyn o bryd
    - yn ŵr neu wraig neu'n bartner i:
      - gynghorydd
      - gweithiwr
    - os yw'r ymgeisydd wedi rhoi'r gorau iddi i fod yn gynghorydd neu'n gyflogedig ers yn hirach na 12 mis [gan ddechrau ar y dyddiad y peidiodd yr ymgeisydd â bod yn gynghorydd/yn gyflogedig], gall ymgeisio
  - unrhyw gyngor cymuned
    - yn gynghorydd ar hyn o bryd
    - yn gyflogedig ganddynt ar hyn o bryd
    - yn ŵr neu wraig neu'n bartner i:
      - gynghorydd
      - gweithiwr
- Rhywun nad ydynt wedi eu gwahardd rhag dal swydd o dan adran 80 Deddf Llywodraeth Leol 1972:
  - Yn amodol ar orchymyn methdaliad sydd heb ei ryddhau;
  - Sydd ag euogfarn droseddol o fewn y 5 mlynedd diwethaf lle rhoddwyd dedfryd o garchar (wedi'i gohirio neu beidio) am gyfnod o ddim llai na 3 mis
- Ddim wedi ei wahardd/gwahardd rhag bod yn aelod o gyngor o dan Ran III Deddf Cynrychiolaeth y Bobl 1983.

**Meini Prawf Dewis Lleol / Sgiliau y gellid eu hystyried yn fanteisiol:**

Mae Enghreifftiau yn cynnwys -

- Y gallu i ddangos y rhinweddau a'r sgiliau canlynol:
  - Sgiliau gwrandio
  - Y gallu i bwyso a mesur tystiolaeth
  - Meddwl annibynnol
  - Didueddrwydd
  - Y gallu i ffurfio barn wrthrychol ac i egluro'r safbwynt hwnnw drwy gyfeirio at y dystiolaeth
  - Sgiliau gwaith tîm
  - Parch tuag at eraill a dealltwriaeth o faterion amrywiaeth
  - Disgresiwn
  - Unplygrwydd personol
  - Ddim yn cymryd rhan weithredol mewn gwleidyddiaeth leol na chenedlaethol
- Nid yw gwybodaeth fanwl am lywodraeth leol yn angenrheidiol ond fe allai fod o fantais petai gan ymgeiswyr ddiddordeb mewn materion yn ymwneud â bywyd cyhoeddus a gwasanaethau.
- Fe ddylai aelodau annibynnol fod:
  - Yn bobl sy'n cael eu parchu yn y gymuned
  - Yn gallu bodloni'r gofynion amser sy'n gysylltiedig â'r rôl
- Fe ddylai aelodau annibynnol feddu ar sgiliau TGCh sylfaenol yn cynnwys y gallu i ddefnyddio gliniadur / i-pad i gael mynediad at e-byst ac ymuno â chyfarfodydd rhithiol gan ddefnyddio platfformau fel Teams neu Zoom.